

Сучасний світ є полем боротьби за цінності, в якому особистість і соціум намагаються знайти спільний шлях до гармонії та процвітання. Перехід до нового типу суспільства, заснованого на взаємоповазі, свободі, відповідальності та спільних цінностях, є необхідним для того, щоб майбутні покоління могли жити у стабільному та гармонійному світі.

Література

1. Стрижаків, А. О. СОЦІУМ ТА ЛЮДИНА. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (205), 2022. С. 172-177.
2. Цебрій І. Форми та види взаємодії людини і соціуму. *Габітус*. 2022. С. 312.

### **Human health as a philosophical category: problem statement**

*Mikita KULIKOV, recipient of the III educational and scientific degree (PhD)  
National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute»*

The problem of human health is not only one of the most complex and urgent problems of our time, but also a direction of philosophical research, the center of which is the search for ways to a balanced existence, including the harmony of soul and body. Health in the system of worldview values is the most important guide in a person's personal life, as it is a condition for the realization of his creative potential. Within the framework of philosophy, the need to study subjective and objective factors determining human health is recognized in order to determine the most common patterns of health formation and preservation. The ratio of subjective and objective, spiritual and bodily, physical and metaphysical in human life and death of a person is the «nerve» of all philosophical thoughts, including considerations which concern health problems. The implicitly defined concept of health is present in folk wisdom: a healthy mind is in a healthy body. However, common sense is not enough to understand health. There is still a belief that health cannot be fully understood by means of philosophical and axiological research. This position is explained by the fact that we tend to consider illness to be a more real phenomenon than health. In everyday life, more importance is paid to various pathologies, and the phenomenon of health itself is considered as the absence of disease. The concept of health is still devoid of that deep existential meaning that a person is looking for in his real life. In this regard, no one has ever expressed himself more precisely than Socrates: “Health is not everything, but everything without health is nothing.”

The goal of the health problem studying within the philosophy range is not limited to improving the health of the body or the health of the spirit, but includes concern for improving the humanitarian culture of a person. The introduction of humanitarian values into the system of strengthening spiritual health is the prerogative of a philosophical approach. The formation of a responsible attitude towards one's health depends on one's spiritual state. Spiritual health is a necessary condition for self-realization. Therefore, from above mentioned it follows that the feeling of realized potential determines the level of physical health. Spiritual health expresses a state of subjective well-being that reflects a positive emotional and cognitive self-evaluation of one's life. The “spiritual health” concept is associated not

only with well-being (physical, mental and social), but also with the subjectivization of health. The health of an individual is measured by the level of well-being of the society social structure. At the same time, health is a “good” “obtained” through one’s own efforts and labor. At the same time, health is a “good” “obtained” through one’s own efforts and labor.

A person is increasingly becoming the subject of his own health; it depends on the will of the person what he will create and how he will use techniques for the health producing. The philosophy of health is based on a methodological approach to the complex nature of health and takes into account the social and personal aspects of its formation. Philosophy is not only a science, but also a lifestyle; it is the art (“*techne*”) of life and survival. In the animal kingdom, survival is associated with adaptation. I. Kant noted that philosophy is ultimately needed in order to answer the question: “How to live in order to live long and not get sick?” This thesis emphasizes the quantitative aspect, the “length” of life, and health is defined through the absence of disease. Today, the biotechnological revolution in medicine, the “medicalization” of health, raises the question of the connection between human health and its nature and spiritual values. The threat posed by biomedical technologies is associated with the destruction at the substrate level of the connection between the social and the biological in a person, with a violation of his biosocial integrity. All this aggravates the question of the value attitude towards health, about what people’s health will be like in the “posthuman future” (F. Fukuyama). F. Fukuyama in his well-known and world famous book “Posthuman future”, written in 2002, concentrates our attention on the consequences of the Biotechnology Revolution. F. Fukuyama considers the potential threat to liberal democracy that uses new and emerging biotechnologies for transhumanist purposes. To understand the complexity of the problem that new technological discoveries pose, it is necessary to understand not only what Fukuyama wrote, but also to understand the relationship between man and modern technologies (biotechnologies), their pros and cons. Fukuyama defines that it is the human nature as “the sum of the behaviors and characteristics typical of the human species, determined by genetics is the main leading factor rather than environmental factors.” Moreover, he believes that «every member of the human species possesses a genetic gift that enables him or her to become a complete human being, a gift that distinguishes man essentially from other types of beings.» Thus, he directly points to the source of human dignity in human genetics, which serves as an argument for Fukuyama against the unregulated modification of human germ cells [1, c. 176].

Making a conclusion, it is preferable to do it by using F. Fukuyama’s general point of view, the main idea of which is that there are more disadvantages in the use of biotechnologies than advantages. He explains it by giving facts that when people are taken by the desire for getting more power, and therefore, more profits, they may choose the way that considered to be as immoral from the point of view of long lasting ethical tradition that is deeply rooted in the times immemorial. Therefore, according to F. Fukuyama, it is highly necessary to put moral principles on the first place when it comes to identifying purposes of science and technologies – to decide if it is for good or bad [1].

## References

1. Марків О. Т. Здоров'я людини як фундаментальна цінність культури / О. Т. Марків // Гілея. Філософські науки. – 2009. – Вип. 27. – С. 176-182. – [Електронний ресурс]. – 2024 – Режим доступу до ресурсу: [file:///C:/Users/Hp/Desktop/Markiv\\_Zdorovia%20Tsinnist.pdf](file:///C:/Users/Hp/Desktop/Markiv_Zdorovia%20Tsinnist.pdf)
2. Путров С. Ю. Здоров'я у контексті предметного самовизначення філософії / С. Ю. Путров // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2013. – Вип. 55. – С. 152-162. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvzdia\\_2013\\_55\\_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvzdia_2013_55_16).
3. Francis Fukuyama. *Our posthuman future : consequences of the biotechnology revolution*. — 1st ed. — Farrar, Straus and Giroux, 2002. — P. 272 p.
4. Верхратський С. А. Історія медицини / С. А. Верхратський, П. Ю. Заблудовський. – К.: Вища школа, 1991. – 431 с. – [Електронний ресурс]. – 2024. – Режим доступу до ресурсу: [https://shron1.chtyvo.org.ua/Verkhratskyi\\_Serhii/Istoriia\\_medytsyny\\_vyd\\_1991.pdf](https://shron1.chtyvo.org.ua/Verkhratskyi_Serhii/Istoriia_medytsyny_vyd_1991.pdf)

## Феномен жертви в історичному циклі насилля і ненасилля

Михайло БЕЙЛІН, д-р філос. наук, професор  
Харківська державна академія фізичної культури

У різноманітні соціально-політичних конфліктів особливе звучання набуває проблема жертви, яка, не будучи жодною зі сторін конфлікту, є мимовільним його учасником, постраждалою фігурою, залученою в процес, що відбувається незалежно від її бажання. Актуалізація феномену жертви викликана багатьма причинами. Серед яких в історичному циклі з'являлись жертви лібералізації економіки, приватизації, дефолтів, жертви тероризму та ін. Досить часто жертвами оголошують себе великі соціальні групи людей різних соціальних верств, етносів і націй. Нерідко жертвами вважають себе держави, які брали участь у конфліктах між різними міжнародними і військовими блоками. У політичному просторі конструюються різні образи жертв, які визначаються через соціальну та політичну сфери. По суті, за допомогою формування та актуалізації образу жертви (країни, народу, групи, індивіда) відбувається процес конструювання нової соціально-політичної реальності. Суб'єкти, які конструюють віртуальні образи жертв, претендують на реальні компенсації. З часом роль жертви стає однією з домінуючих у суспільних відносинах та конфліктах. Таке трактування жертви мало чим відрізняється від традиційної ситуації взаємин між учасниками конфлікту, який нерідко закінчується тим, що одна із сторін стає вільною чи мимовільною, у повному чи неповному сенсі цього слова, але жертвою.

Осмислення жертви часто відбувається у ситуації роздумів про мир під час війни. Статус жертви може викликати співчуття, а іноді повагу, або ж стати об'єктом своєрідної конкуренції. Хто справжня жертва, хто більше всього постраждав? Хто може похвалитися тим, що є абсолютною жертвою, вільною від будь-якого компромісу з владою і від будь-кого? Статус жертви може принести і політичні вигоди. Але, перш за все, його наявність дозволяє думати про себе як про морально переважаючих і невинних і, як наслідок, заявляти про право самому застосовувати насильство, але тепер це насильство морально законне і, як наслідок, набуває статусу вимушеного, спровокованого